

Một số kinh nghiệm xây dựng nếp sống văn minh nơi công cộng của Singapore

TRỊNH THỊ HIỀN^[1]

Singapore là một quốc đảo Singapore và 58 hòn đảo nhỏ khác hợp thành. Với tổng diện tích 692,7km², dân số khoảng 5 triệu, bao gồm dân nhập cư Malay, Trung Quốc, An Độ, Anh, Hà Lan.

Trước đây, Singapore vốn chỉ là một vài làng chài nhỏ của dân nhập cư Malay. Năm 1819, Stamford Raffles tuyên bố nơi đây là cơ sở của công ty Đông An của người Anh và hiện nay Singapore trở thành căn cứ phòng ngự chiến lược của Vương Quốc Anh ở vùng Viễn Đông. Năm 1942, phát xít Nhật xâm lược Singapore nhưng sau chiến tranh thế giới thứ hai, Singapore lại trở lại thuộc địa của Anh. Năm 1959, người dân Singapore giành được quyền tự trị quốc đảo và đến năm 1963 giành được quyền độc lập. Cùng năm 1963, Singapore gia nhập liên bang Malay để thành lập nước cộng hòa Singapore.

Trải qua nhiều thăng trầm của lịch sử, Singapore ngày nay trở thành một trong những nước có nền kinh tế hùng cường và là nơi có nền văn minh đô thị cao nhất thế giới (100% dân số Singapore ngày nay là cư dân đô thị).

Nếu tính từ khi nước cộng hòa Singapore thành lập (1965), thì Singapore chỉ đi trước Thành phố Hồ Chí Minh 10 năm. Vấn đề đặt ra là họ đã làm những gì? Quá trình xây dựng nếp sống văn minh đô thị như thế nào? Để biến nếp sống hỗn tạp của một đất nước đa dân tộc, khác biệt nhau về truyền thống văn hoá, của những cư dân vốn từng sống trong những căn nhà ổ chuột... mà nay trở thành những cư dân đô thị có nếp sống văn minh? Đó chính là những câu hỏi mà chúng ta cần nghiên cứu, làm rõ để học hỏi kinh nghiệm cho công cuộc xây dựng nếp sống văn minh đô thị, xây dựng nếp sống văn minh nơi công cộng ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay trong bối cảnh công cuộc công nghiệp hoá, hiện đại hoá.

1. Một số kinh nghiệm xây dựng nếp sống văn minh nơi công cộng ở Singapore

Luật pháp và việc chấp hành luật pháp

Quay lại thời điểm 1965, khi mới tách khỏi liên bang Malaysia, nước cộng hòa Singapore vẫn là một nước nghèo đói, lạc hậu cư dân còn sống trong những căn nhà ổ chuột. Sau khi ban hành hiến pháp và hệ thống luật nhằm đặt ra những nguyên tắc cơ bản cho việc xây dựng bộ máy nhà nước, dưới sự lãnh đạo của đảng nhân dân hành động, từ một nước nghèo đói Singapore vượt lên nhanh chóng và trở thành một nước hùng cường về kinh tế, đặc biệt là họ xây dựng một nền văn minh đô thị tiên tiến.

Để thực hiện được điều đó, nhà nước Singapore đã xây dựng một bộ máy chính quyền vững mạnh, có năng lực và xây dựng được một đường lối phát triển kinh tế xã hội đúng đắn. Dù có nhiều khó khăn đặt ra trong quá trình thực hiện chiến lược kinh tế xã hội từ năm 1965 đến nay, nhưng bộ máy hành pháp của Singapore thực thi pháp luật đã ban hành một cách nghiêm khắc, trong đó có cả biện pháp cưỡng chế, trấn áp hết thảy mọi sự bất đồng của các đảng phái đối lập và trả giá bằng sự tự do cá nhân. Nhiều nhà chính khách phương tây cho rằng, chính quyền Singapore là một tập đoàn quyền lực chuyên chế, gia trưởng nhưng họ được sự ủng hộ của nhân dân và thực sự đạt được những thành tựu kinh tế xã hội to lớn.

Bên cạnh chiến lược phát triển kinh tế xã hội, để duy trì một xã hội sạch đẹp, các văn bản dưới luật được chính quyền Singapore ban hành kịp thời nhằm qui định nghiêm ngặt việc bảo vệ môi trường, điển hình là luật về việc xả rác, dùng kẹo cao su, hút thuốc lá và buôn bán ma tuý.

Văn bản dưới luật của chính quyền Singapore được qui định rõ: mọi người phải xả rác đúng nơi. Nếu hành vi xả rác sai qui định, người vi phạm lần đầu tiên sẽ bị phạt 1.000 dolle Singapore. Nếu tái phạm người vi phạm sẽ bị phạt 2.000 dolle Singaopore cộng với hình phạt lao động cưỡng bức “dọn vệ sinh nơi công cộng”. Việc thi hành án phạt dọn vệ sinh nơi công cộng được báo chí, đài truyền hình, đài phát thanh đưa tin công khai trên các phương tiện thông tin đại chúng.

Trước đây, kẹo cao su là vật phẩm bị cấm nhập khẩu, mua bán và sử dụng ở Singapore. Vì rằng chất thải của kẹo cao su làm bẩn môi trường sống làm tốn nhiều công sức của công nhân vệ sinh. Tuy nhiên, kẹo cao su lại là phẩm vật vốn không bị cấm ở những nước láng giềng nên người dân thường sang các nước láng giềng để thưởng thức món này. Hiện nay, luật cấm kẹo cao su đang được chính phủ Singapore lấy ý kiến rộng rãi trong quần chúng nhân dân nên bãi bỏ hay tiếp tục thực hiện.

Việc có hiến pháp, pháp luật và hệ thống các văn bản dưới luật thì nước nào cũng có, điều cần lưu ý ở đây là bộ máy lập pháp, hành pháp ở Singapore được người dân tin cậy vì sự trong sạch, nghiêm minh và cương quyết, dù phải cưỡng chế. Mặt khác, việc chấp hành pháp luật của người dân Singapore nghiêm túc, triệt để và họ xem đó là đạo đức, nếp sống, lối sống của văn minh đô thị cần được triệt để thực hiện ở đất nước Singapore.

2. Giáo dục và giáo dục nếp sống văn minh nơi công cộng ở trường học.

Singapore có một nền giáo dục tiên tiến, ngoài việc đào tạo ra những người có trình độ học vấn cao, nội dung giáo dục còn thể hiện rõ việc đặt trọng tâm vào các giá trị nhân bản như việc xây dựng nếp sống văn minh tiên tiến theo các chuẩn mực quốc tế, đồng thời giữ vững bản sắc văn hóa đa sắc của người Singapore. Điều này được thể hiện rõ trong các chương trình giáo dục từ cấp tiểu học đến cấp đại học. Giáo dục Singapore không phải là giáo dục cưỡng chế, nhưng giáo dục được xem là chìa khóa cho động lực của sự phát triển xã hội. Ở mỗi cấp học chương trình giáo dục đạo đức, pháp luật, văn hóa truyền thống và lối sống văn minh đô thị tiên tiến được đề cập trong chương trình chính. Riêng ở giai đoạn dự bị đại học dù chương trình học do học sinh tự chọn để phù hợp với chương trình chuyên môn của từng ngành học nhưng những môn học về kiến thức xã hội, ý thức công dân và văn minh đô thị vẫn là những môn học chính trong chương trình bắt buộc.

3. Xây dựng nếp sống văn minh đô thị

Cùng với việc phát triển mạnh mẽ kinh tế – xã hội, song song với việc xây dựng nếp sống văn minh đô thị, nhà nước Singapore đã tiến hành xây dựng hệ thống tiện ích hiện đại để phục vụ cuộc sống cho người dân.

Dù là một nước nhỏ, tuy nhiên Singapore đã xây dựng quy hoạch phát triển đô thị một cách bài bản, hiện đại. Hệ thống công sở, nhà máy, xí nghiệp, trường học, bệnh viện, nhà ở, công viên, khu vui chơi giải trí... được bố trí hài hòa, thuận tiện không chỉ giải quyết được vấn đề phát huy hết công năng của từng hạng mục công trình mà còn đảm bảo thẩm mỹ, cảnh quan môi trường.

Hệ thống cây xanh, các khoảng trống trong thành phố được bố trí một cách hợp lý, khoa học, điều cần nói rằng không có một khoảng trống nào mà không được phủ xanh bằng cỏ cây, hoa lá và không có một công dân Singapore nào lại không có ý thức bảo vệ vẻ đẹp của từng cảnh quan đó, điều này mỗi công dân Singapore được giáo dục từ cấp tiểu học lên đến đại học và xem đó là chuẩn mực đạo đức của nếp sống văn minh đô thị.

Là một đất nước có vị trí giao thông quan trọng nhờ vào các cảng biển và cũng là động lực quan trọng thúc đẩy sự phát triển kinh tế của Singapore. Hệ thống giao của Singapore hiện đại, cùng với các bảng sơ đồ chỉ dẫn, trên các phương tiện giao thông công cộng còn có các câu khẩu hiệu như “làm ơn hãy nhường ghế của bạn cho người cần nó hơn bạn” luôn luôn

hiển hiện trước mặt mọi người. Điều đó làm cho hành khách không thể không tự giác nhường ghế của mình cho người già, phụ nữ có thai và trẻ em...

Mỗi buổi sáng, hệ thống xe hút bụi khổng lồ làm nhiệm vụ hút bụi bặm trên đường phố và tất cả những phương tiện giao thông công cộng được lau dột sạch sẽ trước khi lăn bánh. Cũng là thành phố đang qui hoạch, xây dựng, phát triển nhưng các công trình được che chắn kỹ lưỡng. Điều đó giải thích tại sao ta không hề thấy bụi bặm ở đường phố Singapore.

Các bên bãi, nơi đậu xe cũng được qui định chặt chẽ, hầu như ta không thấy các loại xe gắn máy đậu sai qui định trên đường phố và hầu như chúng ta cũng không thấy bóng dáng cảnh sát trên đường phố nhưng khi có tai nạn xảy ra hay có xe đậu sai qui định thì lập tức đội ngũ cảnh sát có mặt tại hiện trường, điều này thực hiện được do hệ thống kiểm soát giao thông tự động bằng vi tính được cài đặt ở khắp nơi báo về trung tâm điều khiển giao thông.

Trải qua suốt chiều dài lịch sử, đặc biệt là trong giai đoạn hội nhập khu vực và toàn cầu, đất nước Singapore chịu sự tác động của nhiều luồng văn hoá nước ngoài. Tuy nhiên, bằng phương pháp tiếp thu có chọn lọc, trên cơ sở bảo tồn nền văn hoá đa sắc của mình, cùng với những thành công trong công cuộc phát triển nền kinh tế - xã hội, nhân dân Singapore còn xây dựng được nếp sống văn minh đô thị tiến tiến. Đất nước Singapore chính là tấm gương sáng để chúng ta nhìn lại mình trong việc xây dựng nếp sống văn minh đô thị, lối sống văn minh nơi công cộng ở Thành phố Hồ Chí Minh trong sự nghiệp công nghiệp hoá và hiện đại hoá hiện nay.

---

[1] Viện Nghiên cứu Xã hội Thành phố Hồ Chí Minh Đ/C: 594/5 Điện Biên Phủ, Q10, Thành phố Hồ Chí Minh